

РЕЦЕНЗИЯ

от

Чл. кор. Проф. д-р Николай Константинов Цанков, д.м.н.

Клиника по Дерматология и венерология

Болница Аджибадем Ситиклиник Токуда

София

на дисертационен труд на тема „Проучване на контактната алергия в естетичната практика”

за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

на д-р Климентина Димитрова Господинова

професионално направление 7.1 Медицина

докторска програма 03.01.21 «Дерматология и венерология»

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Автобиографични данни: Д-р Климентина Димитрова Господинова завършва висшето си медицинско образование в МУ-Плевен (Диплома № 187117/2012 г.).

Има и диплома за магистър по общественото здраве и мениджмънт (Диплома № 002110/2018 г.) от МУ Плевен и Плевен. Специалист е по кожни и венерически болести от 2018 г. Има курсове за допълнителни квалификации по дерматоалергология, дерматоскопия, дерматохирургия, детска дерматология, клиника и лечение на псориазис и др.

Д-р Господинова е докторант на самостоятелна подготовка към катедра по „Дерматология, венерология и алергология” на МФ при МУ-Плевен от 2017 г. – Заповед № 993/ 31.05.2020. Отчислена е с право на защита през 2020 г., Заповед № 1912/11.08.2020.

Д-р Господинова е член на БЛС, БДД, EADV и Секцията по Дерматоалергология на БДД. Основните ѝ научни интереси са в областта на дерматологията и дерматоалергологията. Владее английски, френски и руски език.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие изискванията на МУ – Плевен и Правилника на МУ-Плевен.

Съобразно изискванията на МУ-Плевен дисертантката представя:

- дисертация - 125 страници
- автореферат - 50 страници
- 5 публикации и доклади в научни издания, свързани с темата на дисертационния труд, от които 1 публикация в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация Web of science и Scopus и 4 публикации в сп. Дерматология и венерология, което е в Националния референтен списък на съвременни български

български научни издания с научно рецензиране и е официалното издание на Българското Дерматологично дружество.

2. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд

Професионалната контактна алергия е тема, която много дълго време беше подценявана в България. Липсата на научни и статистически данни, както и на съвременни терапевтични и профилактични мерки доведе до многократно увеличаване на случаите с професионален алергичен контактен дерматит в проблемни области като фризьори, козметички, маникюристи и масажисти. На практика настоящият дисертационен труд е съществен принос към т.н. тристепенна стратегия в професионалните дерматози – ранна диагностика, своевременно лечение и овладяване на усложненията (COST Action TD 1206 “Development and Implementation of European Standards on Prevention of Occupational Skin Diseases - StanDerm, Horizon 2020)

3. Познаване на проблема

Дисертационния труд е добре структуриран с литературен обзор (стр.7 - стр.38) разглеждащ съвременните схващания за етиопатогенезата и „златния стандарт“ - епикутанното тестване в дерматоалергологията. Разгледани са професионалните дерматози и са интерпретирани прецизно статистическите проучвания, терапевтичните подходи и превенция, специфична за дерматологичната професионална патология.

Цитираната литература включва 197 научни източника – 13 на кирилица и 184 на латиница. 21 от цитираните статии и монографии са на български автори - 13 на кирилица и 8 на латиница (автори П. Михайлов, З. Пенев, А. Лалова, Н. Цанков, Ж. Казанджиева, Н. Берова, Р. Янкова, Р. Дърленски, Л. Странски, М. Кръстева, А. Николова, М. Герговска, А. Лазарова, Д. Антонов, И. Ангелова).

4. Методика на изследването

За постигане на целите на дисертационния труд като основен метод е използвана стандартна европейска серия за епикутанно тестване и специализирани серии за тестване на фризьори и маникюристи (серия метакрилати). За пръв път в България се извършва проучване на индекса MOAHLFA. MOAHLFA Index представя т.нар. PAFS (population-adjusted frequency of sensitization). Разработен и внедрен от немската Information Network of Departments of Dermatology (IVDK, <http://www.ivdk.org>) за нуждите на популационни и мултицентрови проучвания и определя тенденциите във възрасто-половата и клинична характеристика, свързани с контактната алергия проследени през годините. Разглежда 7 фактора (Schnuch 1996) – мъжки пол, професионален дерматит, атопичен дерматит, дерматит на горните крайници, дерматит на долните крайници, дерматит на лицето и възраст над 40 г. Използваните статистически методи са подходящи за прецизна оценка и онагледяване на резултатите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията е написана на 125 страници. Обзорът е 34 страници, като в него са дефинирани съвременните схващания за понятията „контактна алергия“, „алерген“, иритант“ и „дерматит /екзема“ в дерматоалергологията, стандартните и нови алергени в сериите за епикутанно тестване, както и начините за провеждане и отчитане на тестването. Разгледани са подробно епидемиологията на контактния дерматит и професионалния контактен дерматит, зоните на локализация, особеностите в клиничната картина, диагностиката, лечението и профилактиката.

Целта на дисертационния труд е дефинирана ясно и точно (стр.41). Във връзка целта са изведени шест задачи, които са свързани с анализа на контактната алергия в областите Плевен и Русе; проследяване на най-честите алергени; сравняване на честотата на контактната алергия в общата популация и тази при професионално заети лица с естетични процедури. Специално внимание е обърнато на алергичните реакции към парафенилен диамин и метакрилати, както и на особеностите в клиничните изяви при професионалните алергии на фризьори и маникюристи.

В раздела “Материал и методи” (стр.42 - стр.49) , във връзка с поставените задачи са анализирани данните от няколко групи - 354 пациенти на възраст между 2 и 79 години безплатно консултирани, диагностицирани и тествани за контактна алергия; 190 пациенти, които са разпределени в две групи в зависимост от професията си и заетостта им в естетична практика (фризьори и маникюристи) и 85 пациенти, които са тествани допълнително със специализираните професионални серии Н-1000 (за фризьори) и (мет)акрилатна MN-1000 (за маникюристи).

Резултатите (стр.83 - стр.86) от ретроспективния клинично-епидемиологичен анализ за определяне разпространенето на контактната свръхчувствителност показват най-честа локализация на кожните промени по длани и лице и очаквано най-силна контактна свръхчувствителност към никел. Прави впечатление високият процент на позитивни реакции сред работещите в сферата на естетиката (22 от общо 28; 78,5%), всички с екзема на ръцете (15 на брой) и на лицето (7 на брой). За определяне на дерматита като професионален са използвани критериите на Toby Mathias (1989), които представляват 7 въпроса, като при 4 положителни отговора връзката м/у контактната екзема и професията се приема за обективна. Проучването на контактната свръхчувствителност в сферата на естетичната практика показва статистическа зависимост на екземата на ръцете с никел в гр. А1 (група неработещи и представители на различни професии), която сигнификантно нараства при наличие на свръхчувствителност към никел и перувиански балсам, а в гр. В1 (група от фризьори, маникюристи, козметици, гримьори и др. заети с естетична практика) с парафенилен диамин ($p=0,029$), която зависимост нараства при кръстосаната реактивност парафенилен диамин и N-изопропил-N'-фенил-1,4-фенилендиамин.

Резултатите от проучването на контактната алергия при фризьори, маникюристи и техни клиенти са много интересни. При фризьорите ПФД оказва съществено влияние върху развитието на дерматита на ръцете и лицето с PPD ($p=0.011$), а при маникюристите – хидроксипропил и хидроксиетилметакрилат оказват съществено влияние върху развитието на дерматита на горните крайници.

На базата на резултатите са формулирани 7 извода (стр.105 - стр.106), които отговарят на поставените задачи в дисертационния труд. Дисертантката е обособила 11 приноса(стр.106) - 5 с оригинален характер, 2 научно-теоретични и 4 приноси с научно-приложен характер. За особено важен намирам принос № 4 - пръв път в България е изследвана контактната алергия към (мет)акрилните мономери като причина за ПОКА при маникюристи. Надявам се предложената от дисертантката програма за профилактика на ПОКА при заетите с естетични процедури да бъде успешно внедрена в практиката.

Книгописът(стр.107)-стр.(117) обхваща 197 литературни източника – 13 на кирилица и 184 на латиница. Прави добро впечатление големия брой цитирани български автори(13 на кирилица и 8 на латиница), което не наблюдавам напоследък като редактор на националното списание по дерматология в трудовете на млади автори

Критични бележки

На фона на много добре написания и онагледен дисертационен труд се забелязват някои грешки в цитирането на научните трудове включени в библиографията.

В библиографските източници с номера: 3,10,13,46,70,78,91,98,100,138,169 и 187 са изписани страниците не по приетата от авторката библиографска схема, а страниците са цитирани по несъответен начин, в сравнение с цитираните страници в останалите библиографски източници включени в дисертацията.

На стр.118 озаглавена „Списък с научната продукция по темата на дисертационния труд.

1.Публикационна дейност“ в последващата статия 1. с автори Казанджиева ЖС, Господинова Д.К. е пропуснато да бъдат написани страниците на цитираната статия .

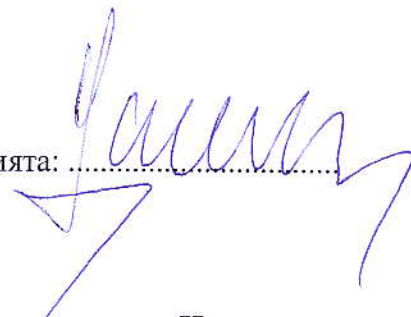
Заклучение

Считам, че дисертационният труд на д-р Климентина Господинова на тема: „Проучване на контактната алергия в естетичната практика“ за присъждане на образователната и научна степен 'доктор', съдържа научни, научно-теоретични и научно-практически резултати, които отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Плевен.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за дисертационния труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Д-р Клементина Димитрова Господинова.

06.10. 2020г.

Изготвил рецензията:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N. Tsankov', with a large, stylized flourish at the end.

Чл. кор. Проф. д-р Николай Константинов Цанков, д.м.н.